

Kitap Tanıtımı/Book Review

**Banu Çetin Ünal, Orta Çağ' da Otto Rönesansı,
İstanbul, Motto Yayınları, Haziran 2023**

Aleyna Bayram*

(ORCID: 0009-0000-9885-1388)

Makale Gönderim Tarihi

14.01.2024

Makale Kabul Tarihi

31.01.2024

Atf Bilgisi/Reference Information

Chicago: Bayram, A., "Kitap Tanıtımı/Book Review: Banu Çetin Ünal, Orta Çağ' da Otto Rönesansı, İstanbul, Motto Yayınları, Haziran 2023", *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 9/1 (Mart 2024): 917-920.

APA: Bayram, A. (2024). Kitap Tanıtımı/Book Review: Banu Çetin Ünal, Orta Çağ' da Otto Rönesansı, İstanbul, Motto Yayınları, Haziran 2023. *Vakanüvis-Uluslararası Tarih Araştırmaları Dergisi*, 9 (1), 917-920.

Banu Çetin Ünal, lisansını Doğu Akdeniz Üniversitesinde, yüksek lisans ve doktorasını ise Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinde tamamlamıştır. Uzmanlık alanı Orta Çağ Avrupası ve Orta Çağ Alman tarihi üzerinedir. Yazarın "Orta Çağ Avrupası'nın Kısa Tarihi", "Orta Çağ' da Otto Rönesansı" ve "Protestan Reformuna Giden Yol" isimli üç kitabı vardır. Tanıtımını yaptığımız "Orta Çağ' da Otto Rönesansı" isimli eseri Haziran 2023 tarihinde yayınlanmış olup Orta Çağ Avrupa tarihi literatürüne önemli katkıda bulunmuştur. Yazar yapmış olduğu çalışma ile ilgili kitabın önsözünde, eserin kapsamından ve kaynaklarından bahsetmiştir. Kitap, I. Heinrich'ten başlayıp, II. Heinrich dönemine kadar uzanan, Avrupa Tarihi için önemli bir dönem olan Otto Rönesansı konu edinmiştir. Bahsedilen Rönesans X. yüzyılın başlarından XI. Yüzyılın

* Yüksek Lisans Öğrencisi, Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Tarih Anabilim Dalı, Türkiye, aley nabayram@yahoo.com.

MA Candidate, Hitit University, Institute of Graduate Studies, Main Discipline of History, Turkey.

ortalarına kadar sürmüŒ; Almanya’da sanat, mimari ve entelektüel yaşamda büyük gelişmeler yaşanmıştır. Bu gelişim tüm Orta Çağ toplumlarında olduğu gibi, hükümdarların çevrelerine topladıkları başarılı sanatçı ve mimarlarla gerçekleşmiştir. Kitap, dört bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırayla “Otto Hanedanının Yapısı”, “Otto Rönesansının Oluşumu”, “Otto Rönesansının Din ve Eğitime Katkısı”, “Otto Rönesansının Sanat ve Mimariye Etkisi” şeklindedir. Kitap yoğun bilgi içeriğine sahip olması hasebiyle okuyucunun dikkatini zorlamakla birlikte sade bir Türkçe ile yazılmış olmasından dolayı okunması kolaydır.

Yazar, kaynakça kısmı dışında çalışmasını sunmadan önce faydalandığı kaynaklardan bahsetmiştir. Çalışmada önemli birincil kaynaklardan faydalanmasının yanı sıra muhtelif araştırma eserlerden de istifade edilmiştir. Kaynakları nerede kullandığı dışında, eserlerin içeriği hakkında okuyucuya bilgi vermesi oldukça kıymetlidir. Eserin giriş kısmında özet şeklinde Kavimler Göçü sonrası kısa Avrupa tarihi ve Kutsal Roma Cermen İmparatorluğuna giden süreç değerlendirilmiştir.

Eserin birinci bölümüne Otto hanedanı mensubu imparatorlarının siyasi tarihi ele alınmaktadır. I. Heinrich’in kral olması, evlilikleri ve çocukları hakkında bilgiler vererek başlayan eser, Macarlar ile gerçekleştirilen “Riade Muharebesi” (933) ve Slavlarla yapılan “Lenzen Savaşı” (929) ile elde ettiği başarılar aktarılır. Onun bu sayede halkın güvenini kazandığı ve sevildiği ifade edilmektedir. Eserde, I. Otto’nun tahta çıkmasıyla Otto Hanedanı devrinin başladığı ve onun döneminde Alman Krallığı’nın, Avrupa’nın en güçlü siyasi gücü haline geldiği aktarılmaktadır. Sahip olduğu geniş topraklar ile ilgili Otto hanedanı içinde mirasla ilgili yaşanan anlaşmazlıklardan bahseden yazar çalışmanın devamında siyasi tarihle ilgili olarak “İtalya Seferleri” üstünde durmaktadır. Bu seferlerin sonuçlarının Otto hanedanı ve hatta onlardan sonra gelen Salian hanedanlığının da İtalya’da kraliyet otoritesini korumaya muvaffak olduklarını belirtir. Eserin devamında ‘Kutsal Roma Cermen İmparatorluğu’nun kurucusu I. Otto’nun, Otto Rönesansı’nı başlattığı da ifade edilir. Akabinde “II. Otto Dönemi” (973-983) ile devam eden kısımda, özellikle Bizans prensesi Theophanu ile evliliği üzerinde durulmaktadır. Yazar bu evlilikle ilgili Theophanu’nun, Otto Rönesansı’nda azımsanamayacak bir etkisi olduğuna dikkat çeker.

II. Otto'nun vefatı üzerine oğlu III. Otto henüz üç yaşındayken tek varis olduğundan tahta çıkmıştır. Bu kısımda özellikle Otto Hanedanı kadınlarından olan I. Otto'nun eşi Adelheid, Theophanu ve Adelheid'in kızı Matilda'nın siyasi etkinlikleri vurgulanmıştır. III. Otto yönetimde kendi söz sahibi olmaya başladığında ise zekasıyla dikkatleri üstüne çektiği belirtilmiştir. Velihtsız, erken yaşta vefat eden III. Otto yerine Bavyera dükü Kavgacı Heinrich'in oğlu ve Büyük Otto'nun kardeşi I. Heinrich'in torunu olan II. Heinrich kral ilan edilmiştir. Onun ölümü ile tahta çıkacak başka bir erkek olmadığından Otto hanedanı sona ermiştir. Birinci bölüm, "Otto Hanedanı Döneminde Siyaset ve Yönetim Anlayışı" kısmıyla sona ermektedir. Yazar ilgili konuda Otto imparatorlarının faaliyetlerini değerlendirerek, Otto hanedanlığının takip ettiği siyaset ve yönetim anlayışını sunmuştur.

"Otto Rönesansının Oluşumu" eserin ikinci bölümüdür. Yazar, Rönesans kavramının 1400-1600 yılları arasında Avrupa'da kültür, siyaset, sanat anlamında yaşanan gelişmeleri karşıladığına yönelik bir fikir birliği olduğunu ifade eder. Devamında terimin etimolojisi ile beraber sürecini anlatır. Yazar bu tabirin XV ile XVII. yüzyıllar ile sınırlı olmadığını, ancak çoğu tarihçi tarafından bu şekilde bilindiğine yönelik eleştiride bulunmaktadır. O, çoğu kişi tarafından karanlık dönem olarak bilinen sürecin aslında Rönesans yüzyılı olduğu fikrini savunmaktadır. Yazarın bu iddiası okuyucu tarafından aşırı olarak değerlendirilip, eleştirilebilir. Ancak, yazar bu iddiayı doğrulayan argümanları bölümün devamında okuyucusuyla paylaşmaktadır.

Eserde, "Otto Rönesansı Mimarları" isimli bir alt başlıkta, I. Otto dönemi sonrası Almanya'da yaşanan sanat ve kültürel gelişimin hangi gruplar ve özel olarak kimler tarafından sağlandığı konusu işlenmektedir. Dönemin şartları ile beraber yaşanan hadiseler ışığında değerlendirilen bölümde yazarın Otto Rönesansı'na katkıda bulunan isimleri etraflıca ele alması, konu hakkında kapsamlı bir çalışma yürüttüğünü göstermektedir. Ayrıca bölümde dikkat çeken bir hususta, kronik yazarlarına da rönesansın mimarları olarak yer verilmesidir.

"Otto Hanedanı Kadınları ve Rönesansa Etkileri" alt başlığında ise sırayla Otto hükümdarlarının gerçekleştirdikleri politik evlilikleri hanedana uluslararası bir ilişki kazandırdığı ifade edilmiştir. Bu bağlamda evlendikleri kadınlar, yüksek aristokrasiden isimler olarak aldıkları iyi

eğitim nihayetinde, gelin olarak geldikleri coğrafyaya kendi kültürlerini yansıtmişlardır. Otto Rnesansına bu şekilde katkı sunan Otto kadınları alt başlıklar halinde ele alınmıştır. Bunlar sırayla; Otto hanedanının ilk kraliçesi olan Matilda, I. Otto'nun eşi Adelheid ve Theophanu işlenmiştir. Bölümün devamında alt başlık olarak "Dua ve Memoria" kısmında ise, Orta çağ Avrupa'sında kadının rolü ve görevlerinin neler olduğundan bahsedilmiş, hanedan yesi kadınların din ile yakın ilişkide oldukları açıklanmış ve memoria uygulaması okuyucuyla paylaşılmıştır.

Kitabın cnc bölümüne yazar "Otto Rönesansının Din ve Eğitime Etkisi" ismini vermiştir. Bu dönem gerçekleşen Kilise ve Manastır reformlarından bahseden yazar, bölümde özellikle imparatorluk ve kilisenin bütünlüğüne dikkat çekmiştir. Otto hanedanlığı imparatorluğunun bu maksatla yaptığı faaliyetler ele alınmıştır. Eserin devamında eğitim ve entelektüel hayata dair inceleme, Otto hanedanlığı öncesi dönem ile sonrası mukayese edilerek aktarılmıştır. Bölüm, tarih yazıcılığının gelişimi kısmı ile sona ermektedir. Bu kısımla ilgili olarak, eserin ikinci bölümünde kronik yazarları kısmı olduğundan, konunun iki farklı bölümde ele alınması okuyucuda akışın bozulduğuna dair bir izlenim yaratabilir. Ancak her iki kısımda aynı şeyler tekrarlanmadığından rahatsız etmemektedir.

Eserin dördüncü bölümü "Otto Rönesansının Sanat ve Mimariye Etkisi" ismi verilmiştir. Eserin son kısmını oluşturan bu bölümün en keyifli kısmı olduğunu düşünmekteyiz. Kullanılan materyallerle birlikte Otto hanedanlığı döneminde yapılmış tüm sanat eserleri ele alınarak başlayan kısımda bahsedilen eserlerin temaları okuyucu ile paylaşılmıştır. Bölümün devamında yazar el yazması eserleri (Inciller-Codexler) ve başarılı bir anlatım sayesinde gözümüzün önünde canlandırığı bronz eserlerden bahsetmiştir. Akabinde Otto döneminde ki haları işleyen yazar, bu dönem yapılmış ve bahsedilmesi gereken tüm eserleri alt başlıklar halinde incelemiştir. Mimari kısmına geldiğimizde ise katedraller ele alınmıştır. Eserin son bölümünü ise Otto döneminde ne çıkan sanat ve mimari şehirlerine ayırmıştır. Kitap boyunca tüm bu konular bahsedilen imparatorların dönemleri ve faaliyetleriyle incelenmiştir.